

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 2. Descriptio Historica Populorum Noui Latij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

alia quæ longè plus pecuniæ absumpserunt, in munera duntaxat 137. milliones cum dimidio effudit annis quatuordecim. Vitellius paucis mensibus in luxuriam 56. milliones abliguriuit, ut hîc omittam Commodum, Heliogabalum, & alia eiusmodi luxuriæ portenta. Denique (vnde Romana potissimum magnificentia colligitur) Vespasianus apud Suetonium requiri putabat ad perfectam Imperij administrationem duo millia millionum & insuper quingentos milliones, ut vetus lectio dicat, ut noua & emendata, & dubio procul verior, ducentos quinquaginta milliones.

N V M. 6. *Latij fines.*

FINES antiquissimi Latij videntur fuisse Antium, Tiberis, & Liris, quod elicitur ex Dionys. Halic. lib. 1. postea tamen Latium diuisum est in Antiquum & Nouum, ac proinde diuersi statuti sunt limites.

ANTIQUI LATII termini non ultra Antium promoti sunt: deinde à Tarquinio Superbo captâ Sueffâ Pometiâ Volscorum primariâ, iidem fines ad Circeios extensi; meminit horum terminorum Plinius.

NOVI LATII finis fuit Liris Fl. *le Cariglian*, aut meliùs linea ducta ab vrbe Sinuessâ per montem Massicum vsque ad Apenninum, ut vnâ regione Volsci, Aurunci, Hernici, Æqui cum Latinis & Rutulis continerentur: certè 30. Latini nominis populos fuisse tradit lib. 6. Dionysius Halicarnassensis.

§. 2. *Descriptio Historica populorum Noui Latij.*

Eos iam appellauì Volscos, Auruncos, Hernicos & Æquos, nam de Latinis & Rutulis satis suprâ diximus.

N V M. 1. *De Volscis & Opicis.*

NOMEN & ORIGO. Scyllaci ὄλοσι dicuntur, Ptole. ὄλοσι. Quinam autem & vnde fuerint difficile est statuere. Hoc certum habuisse peculiarem linguam quæ opponitur Latinæ, vnde illud tritum *Oscè & Volscè fabulantur quia Latinè nesciunt*, apud Festum ex Titinij fabulâ, sed hæc à Sabinorum linguâ non videtur fuisse

E E c c iij

discreta. Hic si vaticinari licet, eos esse puto qui ex Opicâ gentē contra Siculos bellum gessere eosque ex Latio expulere, & *Oscos* dictos aliter esse quasi Opicos: ratio est quia idem est *Oscè*, & *Opicè* fabulari, at idem est *Oscè* ac *Volscè*, igitur. Scio Strabonem manifestè *Oscos* ab *Opicis* distinguere; sed Latini, homini *Græculo* prævalere debent. Sunt autem *OPICI* dicti à serpentibus quibus eorum regio scatebat, & olim *Campaniæ* partem obtinebat, atque etiam *Latium*. Sane *Aristoteles* apud *Dionysium* posuit *Latium* in *Opicâ* terrâ, & *Plato* *Opicos* vocat, qui præerant mari *Tyrrheno*: item *Scymnus* ponit *Cumas* in terrâ *Opicâ*, & *Dionysius* in iisdem *Opicis*, *Misenum* & *Parthenopem* collocat: apud *Dionem* *Cæsar* videtur *Campanos* *Opicos* nominare; quis etiam ignorat *Atellam* in *Opicis* fuisse. Fuit ergo *Opicorum* gens amplissima, utpote quæ *Aufonas*, *Auruncos* *Aufonum* partem, *Campanos*, *Sabinos* & reliquos *Samnites* ex *Sabinis* oriundos, quorum omnium vna lingua fuit quæ opponitur *Græcæ* & *Latinæ*; unde *Ennius* apud *Agell.* lib. 17. c. 17. triplici corde instruitur, quod tribus linguis loqueretur, *Græcâ*, *Latinâ*, & *Oscâ*. Quod autem ait *Strabo* *Oscorum* gentem periisse, linguam remansisse; vel intelligendus de *Oscorum* gente latissimè patente, vel certè de *Volscis* qui sequenti tempore in *Latinorum* nomen transierunt; nam apud *Florum* lib. 1. cap. 11. pertinacissimi *Latinorum* dicuntur.

FINES. Ab Occidente separabantur à *Rutulis* & *Latinis*: à *Septentrione* *Æquis*, *Hernicis*, & *Marsis*: ab *Oriente* *Samnitibus*, & *Campanis*: denique à meridie maris inferi parte, & *Auruncis*.

N V M. 2. De Auruncis, & AVSONIBVS.

NOMEN & ORIGO. *Aufones* quondam à *Terracinâ* ad fretum vsque *Siculum* *Italiam* incoluerunt, unde sensim expulsi sunt ab *Oenotro* 17. ætatibus ante *Troia* *ἄλωσι*, ut postea dicemus. Unde factum ut pars illa diceretur *Oenotria*, quæ antè *Aufonia* vocabatur, sicut & tota *Italia*. Dicti autem sunt *Aufones* ab *Aufone* *Vlyssis* & *Calypsus* filio, ut omnes *Grammatici* putant. *Aufonum* vrbes porrò nominantur *Cales*, *Beneuentum*, *Nola*, ut ait *Suidas*, ut *Strabo* lib. 5. loca inter *Sinuëssam*, & *Terracinam*: videlicet expulsi ex superioribus locis *Beneuento*, &c. ad mare se continue-

runt infra Volscos, ubi dicti sunt Aurunci; sic enim disertè Seruius ad 7. Æneidos; *Aurunci Græcis Ausones nominantur: & apud Macrobius & Agellium pro Ausonibus appellantur Aurunci. Sed rem conficit Tzetzes ex Dione Cocceiano; Ausonia propria Auruncorum vocatur terra inter Campanos, & Volscos ad mare sita. Porro de nomine Auruncorum antiqui profus tacent.*

FINES AVRUNCORVM sunt, ab Oriente Mons Massicus supra Sueffam Auruncam; à Septentrione & Occidente hinc linea deuens ad Terracinam; à Meridie pars Inferimarum.

N V M. 3. De Hernicis.

NOMEN & ORIGO. Dicti sunt à Saxis quæ incolebant; nam Marsicâ & Sabinâ linguâ *Herna* significant *Saxa*, sic Festus & Seruius: Macrobius tamen eorum nomen ab Hernico quodam Pelasgo deduxit, quem Ætolum fuisse suspicatur, quia deinceps gens illa vno pede nudo ad bellum procedebat.

Initio Historiæ Romanæ semper distinguuntur à Latinis, & origine Sabini ex voce fati intelliguntur: tumque apud Dionys. Halic. dicuntur gens valida, bellicosa, & fortis; sed tandem in Latij fines nomenque transferunt.

FINES: à Septentrione Marsis, & Æquis coniunguntur, ab Oriente, Meridie, Occidente Volscis ambiuntur.

N V M. 4. De Aequis, seu Aequiculis.

NOMEN & ORIGO. Variis modis eorum effertur nomen, nam & dicuntur Æqui, & Æquicoli, & Æquani *αἰχμοί*, & Æquiculi, & Equicoli, apud Diodorum Siculum Æcli, & Æcicli. Vox autem illa *Cole*, & *Coli* innuit eos agris colendis vacasse; vnde Virgilius ad eorum nomen videtur allusisse dum cecinit 7. Æneidos,
— *duris Aequicula glebis.*

Sub initium Historiæ Romanæ à Latinis distinguuntur, vt apud Liuium lib. 3. dicuntur *agrum Latinum inuasisse, & paulò post in Latino castra possuisse*: item *vexatos excursionibus Aequorum Latinos*; igitur Latini non erant, sed victi, subiugati, attriti Latio accensi sunt, vt testatur Strabo lib. 5. & apud Florum lib. 1. cap. 11. *Pertinacissimi Latinorum dicuntur fuisse Aequi, & Volsci.*

Populationibus aptissimi erant, & quantum Romani pugnandi arte, tantum hi incursionibus valebant, Liius lib. 2. quod Virgilius sic expressit, — *semperque recentes*

Conuectare iuuat prædas, & viuere rapto.

FINES. A Septentrione per montes dirimuntur à Sabinis & Marfis; ab Occidente Latinis, seu Latio Antiquo in quod excurrerant per montem Algidum; ab Oriente attingebant Marfos, & Hernicos; à Meridie denique distinguebantur à Nouo Latio per montes supra Sacriportum.

§. 3. De Vrbe, seu Romana Ciuitate.

ROMANA ciuitas à Romulo & pastoribus vt vulgò creditur condita, à sceleratis atque decoctoribus in Asylum confluentibus aucta, ex initiis adedò paruis creuit vt eius murum per iocum Remus dicatur transiisse. Eius Epitheta in syllabum digesta legere poteris apud Ortelium in Latio antiquo, quorum hæc præstantissima; *Aeterna, caput gentium & orbis, curia dignitatum, mundi miraculum, orbis officina, templum omnium virtutum, Vranopolis, &c.*

N V M. I. Nomen & Origo.

ROMÆ aliud nomen fuisse impositum per Aborigines tradunt Plinius, Festus, Macrobius, & alij, quod nefas esset nominari: ideòque Valerium Soranum neci datum quòd eam vocem appellasset. Quidam *Valentiam* dictam esse volunt, & vocem *Ρώμη* Græcè ab Euandro formatam esse; sic Solinus cap. 1. Cùm autem antonomasticos *Vrbs* dicitur, intelligitur Roma; vt *Ἀθῆναι* Athenæ, *Ἀλεξάνδρεια* Alexandria.

De eius conditoribus decem vulgò & ampliùs recensentur opinioniones, quas leges apud Cluuerium, & Onuphrium ad nauseam hîc diffusos.

N V M. 2. Amplitudo.

DIONYS. Halic. lib. 14. ait Romam non multo capaciore[m] Athenis esse, at Athenæ ex Thucyd. sunt stadiorum 178. quæ efficiunt M. P. 22. & passus 250. A quo non multum aberrat Olympiodorus apud Photium, qui ait Amonem Geometram dimensum Urbem quo tempore eam Gothi inuaserunt, inuenisse 21. Milliarum.